

Nr 239.

Av herr **Persson, Karl**, om åtgärder till förhindrande av vandringsfiskens undanträngande genom kraftverksbyggen.

Från fiskarhåll på särskilt ost- och sydkusten av Sverige har det under de sista månaderna gång på gång uttalats starka betänkligheter över att kraftverksföretagen givas tillstånd att på oväsentliga villkor utbygga vattenfall i våra betydande lax- och ålproducerande åar och älvar och därmed avstänga vandringsfiskens passage till de naturliga lekplatserna.

Den direkta anledningen till de nu mera än tidigare framhållna betänkligheterna mot kraftverksbyggandet är det godkända byggnadsprojektet i Indalsälven vid Bergforsen samt det under utredning föreliggande utbyggnadsföretaget i Mörrums å i Blekinge, där på detta sätt Sydsveriges sista något betydande laxförande vattendrag hotas av fullständig förstörelse.

I motioner, framlagda i riksdagens båda kamrar år 1948, begärdes inventering av landets för fiskodling lämpade vattendrag m. m. Motionärerna syftade här på att få utrett vilka vattendrag som bäst lämpa sig för produktion av lax.

Vid behandlingen av motionerna i jordbruksutskottet uttalades bl. a. att de forskningar, som bedrivs av Svenska lax- och laxöringsföreningen i Kävlingeån om laxens fortplantning, pågått så kort tid, att det ännu vore omöjligt att draga några längre gående slutsatser angående de därvid tillämpade metodernas användbarhet.

Dessutom erinrade utskottet om att inom den år 1945 på initiativ av chefen för vattenfallsstyrelsen tillsatta vandringsfiskutredningen vissa undersökningar påginge rörande frågan om laxodlingens betydelse etc.

Ytterligare framhöll utskottet, att fiskeristyrelsen skulle hava sin uppmärksamhet riktad på förevarande spörsmål och att styrelsen, sedan säkrare hållpunkter rörande de faktorer, som påverka förekomsten av lax, erhållits, skulle vidtaga de åtgärder, som kunde finnas erforderliga för att främja laxodlingen eller laxens naturliga fortplantning inom landets vattendrag.

Utskottet föreslog till slut, att motionerna icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

I anslutning till den hos regeringen väckta frågan om bättre samordning av kraft- och fiskeintressena uttalade överdirektör J. Hult i fiskeristyrelsen i början av år 1951 bl. a., att om kraftverksbyggandet finge fortsätta på samma sätt som hittills skett i Mörrumsån, Ljusnan, Ljungan, Indalsälven, Ångermanälven, Faxälven m. fl. skulle vi snart stå inför den situa-

tionen, att vi ej kunde hoppas få tillräckligt med lax i Östersjön för att uppehålla ett kommersiellt laxfiske.

Detta uttalande av vår högsta fiskerimyndighet uttrycker mer än väl vad fiskarena klart se sig hotade av — en förintelse av deras näring, ty det kan anses fastslaget, att därest lax- och ålfisket skall fortsätta att gå sin undergång till mötes, så ryckes efter hand det väsentligaste underlaget över huvud bort för ett lönande fiske i Östersjön.

Fiskeristyrelsens år 1951 gjorda uttalande talar för att denna myndighet då hade fullständigt säkra hållpunkter för verkningarna av ett fortsatt kraftverksbyggande såsom det sker.

Trots att vi i vårt land ha en ganska klar lagstiftning för skyddande av de stora nationella värden, som våra vandringsfiskar representera, så sker likväl kraftverksbyggandet ohämmat.

Det måste därför brista i effektiviteten hos hithörande lagar, varför en revidering av dessa synes ofrånkomlig, därest icke en nationaltillgång av stora mått skall förintas.

Vandringsfisken hotas att trängas undan av de »vita kolen» — en nationaltillgång förekommer här i konkurrens mot en annan nationaltillgång. Jag ifrågasätter, om det blir en nettobehållning för landet i slutresultatet av denna konkurrens. I kalkyler beträffande vinst och förlust av det planerade kraftverksbygget i Mörrums å avseende endast laxfisket, ålen är icke här medtagen, framgår det att vinsten av kraftverksbygget icke uppgår till förlusten i minskat fiske.

Med stöd av det anförda hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär en skyndsamt utredning och förslag till riksdagen om sådana åtgärder att de fortsatta kraftverksbyggena inte medföra obotlig skada för landet och fiskarbefolkningen i fråga om lax- och ålfisket i våra älvar samt i havet.

Stockholm den 25 januari 1952.

Karl Persson.
